2020-05-09 Zapisnik 5. sjednice Savjeta Hrčka (1. e-sjednica Savjeta Hrčka)

Vrijeme raspoloživo za komentare

29 Apr 2020 - 09 May 2020

Mjesto

- Mrežno održavanje

Sudjelovali

- dr. sc. Bono Lučić, član Savjeta,
- dr. sc. Tomislav Malvić, red. prof., predsjednik Savjeta,
- dr. sc. Daria Pašalić, izv. prof., članica Savjeta,
- dr. sc. Jadranka Stojanovski, izv. prof., članica Savjeta.

Priredili materijale (pitanja) za sjednicu i zapisnik:

- Draženko Celjak, voditelj tima Hrčka,
- Palma Dizdarević, članica tima Hrčka.

Dnevni red

1. Obavezni kriteriji za uvrštavanje časopisa u Hrčak, rasprava o;
2. Revizija statusa časopisa u Hrčku.

Zapisnik

Ad 1. Pitanja za Savjet vezano uz Obavezne kriterije za uvrštavanje časopisa u Hrčak	**1.1. Smiju li časopisi uključivati radove sa skupova, konferencija i slično? Ako da, postoji li određeno ograničenje (postotak takvih radova)? Nedavno je zaprimljena prijava časopisa koji je u prvom broju imao isključivo radove s konferencije.**	Iz komentara članova Savjeta Hrčka (abecednim redom) ovdje su izdvojeni sljedeći: B. Lučić: „Časopis koji bi imao samo radove s konferencije bio bi ekvivalentan Zborniku radova, koje ne primamo u HRČAK. Pa je tu odgovor jasan – ne smiju isključivo/jedino imati radove sa skupova, a još manje sažetke sa skupova. Međutim, i kod tih radova postoji još niža kategorija – časopisi koji kao regularne brojeve (ili Supplemente – tj. dodatne brojeve) objavljuju samo sažetke sa skupova. To je slučaj još nekih časopisa iz materijala za ovu sjednicu Savjeta. Takva kategorija još manje odgovara onome što je misija HRČKA. Pitanje… ako časopisi koji su ranije primljeni u HRČAK započnu običaj objavljivanja samo takvih brojeva, što mi imamo ovlasti prema Pravilniku SRCA napraviti? …možemo poslati obavijest časopisima koji krenu s takvim načinom objavljivanja da to odstupa od kriterija koji moraju ispunjavati časopisi pri uvrštenju u HRCAK - i tražiti njihovo očitovanje i promjenu takvoga načina rada. Ukoliko to odbiju Tim HRČKA može im po našoj preporuci dodijeliti oznaku NEAKTIVAN. Ukoliko … želi napraviti više, trebalo bi doraditi Pravilnik.“

T. Malvić:
„Radovi s konferencija mogu biti dio broja časopisa, ali pod vrlo jasnim uvjetima. To su:

- U zaglavlju rada se tada umjesto kategorije rada navodi „rad sa skupa“. Kako bi takav rad mogao doći u časopis, glavni urednik mora imati sporazum sa znanstvenim ili programskim odborom o dopuštenju takvih objava, jer se radi o pretisku. Glavni urednik jamči da je na konferenciji taj rad bio recenziran.
- Rad sa skupa može, odlukom glavnoga urednika, biti primljen u časopis u redoviti postupak recenzija nakon kojih će biti toliko izmijenjen da se može smatrati novim, izvornim djelom. Tada se u zaglavlju navodi kategorija, a podatak o konferenciji u kojoj je prvi put tema izložena može ići u zahvalu (za pravo slanja u časopis) i/ili popis literature gdje se citira konferencijski rad ili sažetak…”

D. Pašalić:
„Smatram da može, ali to ne može biti isključivo, mnogi biomedicinski časopisi pored svojih redovnih brojeva objavljuju *supplemente* kako zasebno izdanje sažetaka kongresnih predavanja i posterskih priopćenja, neki čak idu do tuda da svaki sažetak ima svoj doi broj. Ali to nikome od takvih časopisa ne služi za popunjavanje brojeva, nego ide kao zaseban “dodatni *supplement* svezak”.

J. Stojanovski:
„Naravno da smiju, no ne smiju isključivo. Navedeni časopis objavio je samo jedan broj koji isključivo sadrži radove s konferencije, tako da se čeka slijedeći broj.“

Zaključak
Časopisi smiju uključivati radove sa skupova i konferencija, naznačivši im kategoriju koja proizlazi iz recenzije, no ne smiju objavljivati isključivo takve radove. Ne postoji najmanji ili najveći dopušteni postotak takvih radova. U dogovoru s timom Hrčka predlaže se proširivanje obveznog kriterija za uvrštavanje časopisa u Hrčak pod brojem 3. s tekstom: „Broj ne može obuhvaćati isključivo izlaganja sa skupova“.

1.2. Kriterij 4. Uredništvo. Je li dovoljno da su na stranicama i dostavljenoj dokumentaciji navedeni urednici časopisa ili časopis mora imati i uredički odbor?	Iz komentara članova Savjeta Hrčka (abecednim redom) ovdje su izdvojeni sljedeći: B. Lučić: „Gledao sam neke časopise koji su već u HRČKU, i neki … urednički odbor nazivaju npr. „Izdavački savjet“… ukoliko bi časopis u prijavi naveo da oni „Urednički odbor“ prema svojim pravilima nazivaju drugačije, to bi trebalo razmotriti i uvažiti. Drugi pak imaju Urednički odbor ali i Međunarodni izdavački savjet, itd. U svakom slučaju, moraju imati neko tijelo koje odgovara onom što većina ima pod Uredničkim odborom.“ T. Malvić: „Svaki znanstveno-stručni časopis mora imati urednički odbor.“ D. Pašalić: „Mora imati urednički odbor.“ J. Stojanovski: „Mislim da je urednički odbor neki osnovni standard uređivanja časopisa, iako kod nas najčešće cjelokupni posao obavlja glavni urednik uz pomoć jedne do dvije osobe…“ **Zaključak** Uz navedene urednike, časopis mora imati i urednički odbor. U dogovoru s timom Hrčka predlaže se u obaveznom kriteriju za uvrštavanje časopisa u Hrčak pod brojem 4. dio „Časopis mora imati uredništvo…“ promijeniti u „Uz urednike, časopis mora imati i urednički odbor…“.

1.3. Kriterij 6. Politika recenziranja. "Časopis mora imati jasnu politiku recenziranja radova.". Je li dovoljno da časopis ima bilo kakvu politiku ili se očekuje da se znanstveno stručni radovi obavezno recenziraju?	Iz komentara članova Savjeta Hrčka (abecednim redom) ovdje su izdvojeni sljedeći: B. Lučić: „Znanstveni radovi (ako ih časopis baš tako naziva), ali i znanstveno-stručni, znanstveno-pregledni (jer vjerojatno ima raznih naziva i nazivanja) moraju biti obavezno recenzirani – radi ovoga 'znanstveni'.“ T. Malvić „Znanstveno-stručni radovi se obvezatno recenziraju, to se … podrazumijeva. … glavni urednik odlučuje što će dati pod „politika recenziranja radova“. Veća jasnoća njemu olakšava posao...“ D. Pašalić „Smatram da mora biti jasno napisano koja je politika recenzije, inozemna, domaća, ili obije dvostruko slijepa ili jednostruko slijepa ili otvorena. To bi trebalo biti deklarirano u uputama časopisa.“ J. Stojanovski „Znanstveni radovi obavezno moraju biti recenzirani. Stručne radove neki časopisi recenziraju, a neki ne.“ **Zaključak** Kako bi bili uvršteni u Hrčak, časopisi moraju provoditi recenziju znanstvenih i znanstveno-stručnih radova te navesti jasnu politiku recenziranja radova. U dogovoru s timom Hrčka predlaže se obavezni kriterij za uvrštavanje časopisa u Hrčak pod brojem 6. (1. pasus) proširiti u: „Časopis mora imati jasnu politiku recenziranja radova te provoditi recenziju svih znanstvenih (izvornih, znanstveno-stručnih, preglednih i kategorija proizašlih iz njih) radova.

	1.4. Kriterij 8. Afilijacija. Možemo li dodati pojašnjenje vezano uz afilijaciju? Npr. "afilijacija (naziv ustanove s kojom je autor povezan ugovorom o radu ili studiranju)"? Bilo je prijava časopisa koji navode samo sveučilište (što je problem kod neintegriranih sveučilišta npr. SuZg, SuOs), a imali smo i prijavu časopisa koji navodi samo sveučilišni grad. Mislimo da navođenje punog naziva ustanove daje potpuniju informaciju čitatelju i odgovarajuću vidljivost ustanovi.	Iz komentara članova Savjeta Hrčka (abecednim redom) ovdje su izdvojeni sljedeći: B. Lučić: „Kod autora je jasno da mora biti navedena glavna i sve druge institucije na kojima je autor radio dok je provodio istraživanje i pisao rad.“ T. Malvić: „Određena je krovnom ustanovom koja je „samostalni pravni subjekt“ (npr. sveučilištem + fakultetom, institutom, javnom ustanovom) pa ide prema nižim razinama sve dotle dok autora smatra potrebnim točno opisati gdje je istraživanje nastalo. Kod potpisa kućnom adresom toga nema.“ D. Pašalić: „Afilijacija mora nakon imena i prezimena sadržavati jedinicu unutar institucije (odjel/odsjek/zavod/katedru i sl.), nakon toga instituciju i konačno država i grad.“ J. Stojanovski: „Slažem se.“ **Zaključak** Navođenje afilijacije podrazumijeva navođenje krovne ustanove (npr. sveučilište, institut) te ide prema nižim razinama, odnosno jedinicama unutar ustanove (npr. fakultet, odjel, zavod i sl.). U dogovoru s timom Hrčka predlaže se obavezni kriterij za uvrštavanje časopisa u Hrčak pod brojem 8. (2. redak) proširiti u: „…imena autora i njihovih afilijacija (obavezno se navodi pravni subjekt s kojima je autor ugovorno povezan tijekom istraživanja, a ako nema ugovorne obaveze onda grad i država autora).“

Ad 2. Revizija statusa časopisa u Hrčku	**2.1. Izvadili smo popis brojeva koji su objavljeni ili u Hrčak uneseni nakon 1.1.2019., a imaju 1 ili 2 rada (excel tablica u prilogu). U jednu kolonu smo dodali naš komentar. Molimo mišljenje Savjeta o tim brojevima. Postoji li neki minimalni broj radova kojeg broj mora imati?**	Iz komentara članova Savjeta Hrčka (abecednim redom) ovdje su izdvojeni sljedeći: B. Lučić: „Logično razmišljanje dovodi do broja 1 kao minimalnoga (jer se ne može objaviti polovica ili 90% rada....). Ali, ako idemo dalje u razmišljanju, jedan rad možete dobiti otisnutoga kao separat od autora, i pritom vam neće slati 'cijeli časopis'. Znači, ako idemo tom logikom, ipak bi minimalni broj bio dva rada koji su oba iz glavne kategorije radova koji čine bit časopisa (to znači, da se u to ne bi ubrajao npr. uvodnik, nekrolog, razgovor, obavijesti,...).“ „Kad Tim HRCKA uoči u reviziji odstupanje od dobre uredničke prakse (uredničkoga rada) i kriterija koji moraju ispunjavati časopisi koji se prijavljuju za uključenje u HRČAK, Savjet HRCKA nakon razmatranja na sjednici može od uključenoga časopisa zatražiti popunjavanje svih točaka iz kriterija za uvrštenje časopisa. Ukoliko časopis to ne učini, ili nije u stanju ispuniti potrebne kriterije koji vrijede pri uvrštenju, dobiva oznaku 'suspendiran' ili oznaku 'neaktivan'.“ T. Malvić: „Minimalni broj radova po broju ne postoji. Broj može imati i samo jedan članak, a o smislenosti takvih brojeva odlučuje isključivo izdavač.“ D. Pašalić: „Mogu imati i samo jedan rad. Mogu imati i samo jedan rad. Neki časopisi se ograničavanju na 5, neki na 10, neki nemaju ograničenja…“ J. Stojanovski: „Ne postoji minimalni broj radova po sveščiću.“ **Zaključak** Ne postoji minimalan broj radova po sveščiću, što znači da broj može imati samo jedan rad. Neki članovi Savjeta komentirali su neke ili sve časopise iz spomenute XLS tablice (njih 20) te predložili daljnje korake prema njihovim uredništvima.

2.2. Neki časopisi (iz prethodne točke) imaju postavljene zbornike sažetaka kao "supplement broj". Je li to u redu?	Iz komentara članova Savjeta Hrčka (abecednim redom) ovdje su izdvojeni sljedeći: B. Lučić: „… u pojedinim godinama samo su prisutni takvi brojevi koji su 'zbirka sažetaka sa skupova'... Po sadašnjem Pravilniku mislim da bi … trebao dobiti oznaku 'neaktivan' (jer je stvarno neaktivan po pitanju osnovnih sadržaja – znanstvenih radova – kojih nema...). Slično je i s onima koji imaju cijele brojeve kao zbornike radova sa skupova.“ T. Malvić: „Hrčak nije mjesto za pohranu zbornika, već časopisa. Na ovaj način, preko dodatka, zlouporabljuju namjenu Hrčka.“ D. Pašalić: „Mislim da nije, to bi trebao biti zasebni broj ili dodatak u sklopu broja koji već ima uobičajeni broj objavljenih članaka. “ J. Stojanovski: „Da, to je česta praksa.“ **Zaključak** Objava zbornika sažetaka kao zasebnih dodataka redovitom broju nije praksa koju je podržala većina članova Savjeta. Ako su u nekim godištima prisutni isključivo „brojevi “ zbirki sažetaka časopis krši odredbe aktivnoga časopisa prema pravilniku Hrčka.
2.3. Ako je učestalost izlaženja časopisa 4x godišnje, a očito je da časopis izlazi 2x godišnje kao dvobroj, je li potrebno predložiti promjenu učestalosti na 2x godišnje?	Iz komentara članova Savjeta Hrčka (abecednim redom) ovdje su izdvojeni sljedeći: B. Lučić: „To je loš urednički običaj, i slažem se sa slanjem pitanja časopisa, ali i traženjem da se to ispravi u narednim godinama tako da u uputama promijenе učestalost na dva broja godišnje (jedan volumen po godini) i toga se pridržavaju.“ T. Malvić: „Točno, to je 2x godišnje. Svaki dvobroj ima jedinstveni datum objave i jedan je dokument.“ D. Pašalić: „Po meni je to nedopustivo, onda su to dva broja.“ J. Stojanovski: „Isto vrlo učestalo ponašanje kod naših časopisa, mahom uzrokovano raskorakom između ambicija uredništva i financiranja/podrške. Da, morali bi promijeniti, ako je to trajna pojava…“. **Zaključak** Ako se podatak o učestalosti izlaženja ne slaže sa stvarnim stanjem, potrebno je zatražiti pojašnjenje od uredništva časopisa, a potom i promjenu podatka o učestalosti izlaženja.